

La pizarra

Takhté siah, Samira Makhmalbaf, 2000

Un grup de mestres famolencs i sense feina viatgen pel Kurdistan iraní amb una pissarra a l'esquena buscant alumnes als quals ensenyar.

El cinema iraní

Fins a la primera guerra mundial el cinema iraní produí fonamentalment documentals finançats i consumits per la família reial i les classes altes. Això va originar una tradició de cinema estretament lligat a la realitat. La revolució islàmica de 1979 va portar amb ella l'incendi de cent vuitanta cinemes perquè considera-va el setè art un enemic del poble vingut d'occident. Per tant, la tradició iraniana és escassa i l'han construït en les dues darreres dècades personalitats molt concretes com Abbas Kiarostami o Mohsen Makhmalbaf.

Aquest darrer cinema iraní és una mena de neorealisme afavorit per un estat teocràtic i una pobresa extrema. En aquest context, els directors s'encarreguen de reflectir fidelment la realitat, de forma honesta, amb un cert «primitivisme», però alhora moderns, en el sentit de voler investigar en les possibilitats del llenguatge cinematogràfic. La seva condició es veu afavorida arran del tímid progressisme mostrat pel govern Jatami (des de

1998), l'acceptació per part de la crítica internacional i la popularitat del cinema entre la població iraniana, cosa que n'afavoreix les produccions.

Samira Makhmalbaf

Samira Makhmalbaf (Teheran, 1980) és la filla del també director de cinema Mohsen Makhmalbaf –mimat de la crítica francesa– que coneixem per *Kandahar* (2001), la seva darrera pel·lícula. Es va donar a conèixer en la difícil feina de directora a l'Iran, amb disset anys, amb *La manzana* (1998), un film inspirat en un reportatge de televisió sobre dues nenes d'onze anys que havien viscut tancades a casa pels seus pares sense rebre educació ni les mínimes condicions higièniques.

El seu segon film, *La pizarra*, fou rodada en estreta col·laboració amb el seu pare Mohsen. D'ell és la història i el muntatge, i Samira va elaborar el guió definitiu. Amb aquest film va guanyar el Premi del Jurat del Festival de Cannes, convertint a Samira en la realitza-

dora guardonada més jove de la història del festival.

Retrobar la feina d'ensenyar

El relat se situa al Kurdistan iraní, on un grup de mestres sense feina recorren l'interior del país amb una pissarra a l'esquena –en sentit literal– buscant pobles sense escola i alumnes a qui ensenyar. Formalment, dibuixant uns personatges portadors de pissarres, Samira sembla recórrer a les metàfores que tant agraden al seu pare i recorda un dels episodis dels tres contes de *Tales of kish* en el qual un home esprimatxat travessava el desert portant una porta a les seves espatlles per tal de realitzar una surrealista obra de teatre.

Dos dels mestres, Said i Reeboir, se separen del grup i decideixen buscar alumnes pel seu compte. Said s'uneix a un grup d'ancians kurds que tornen al seu poble per morir. Per arribar al poble han de creuar la frontera, custodiada fortament per la policia. Said es casa amb l'única dona del grup i intenta ensenyar-li a llegir i escriure i també a estimar-lo (ella simbolitza

za el ressentiment de la dona iranianiana per la feminitat negada per un Iran masclista durant segles). Per la seva banda, Reeboir troba un grup de nens que treballen com a petits contrabandistes. Aconseguix, després de molt d'esforç, un alumne. Malgrat tot, els nens no poden aturar-se a aprendre, ja que són objectiu de la guàrdia fronterera. La guerra no apareix mai, però està omnipresent en el constant soroll de metralladores.

Reflex fidel

La pizarra reflexa amb fidelitat la situació social a Iran, una visió que sobrepassa la comprensió d'un occidental. És una mirada quasi documental dura i sense concessions. És contradictòria, com les passions dels mateixos personatges, aspra com els paisatges kurds i pesada com el cel núvol de moltes escenes. Però alhora és poètica i amable.

La directora opina que «és un film sobre tres generacions. Els joves que es veuen obligats a fer coses perilloses per sobreviure. Desitgen aprendre, però les circumstàncies els ho impedeixen. Els grans s'han ocupat poc d'ells. Els professors – la generació intermitja– intenten transmetre els seus coneixements a les altres generacions, però no arriben molt lluny en el seu propòsit.» Totes tres generacions estan marcades per la indiferència i la sensació de desorientació general que el viu país.

La pizarra té una mena de continuació a *Un tiempo para la embriaguez de los caballos* dirigida per Bahman Ghobadi, que aprofundeix en la vida dels nens a la regió kurda fronterera entre Iran i Irak.

Les dues pel·lícules són al·legats a favor de l'alfabetització d'Iran. Després d'anys de guerra, per a Samira «les pissarres són l'única cosa que ha quedat després de la guerra, un objecte concret, quasi un símbol gràfic d'allò que s'ha aconseguit salvar». *La pizarra* és sinònim d'aquest nou començament en una regió maltractada per la guerra i la revolució, un nou començament que ha de passar essencialment per la pissarra d'una escola.

Fitxa tècnica

Tècnics

Direcció: Samira Makhmalbaf
Guió: Mohsen Makhmalbaf i Samira Makhmalbaf
Producció: Marco Muller
Fotografia: Ebrahim Ghafari
Música: Mohamad Ahmadi
Muntatge: Mohsen Makhmalbaf
Nacionalitat: Iran-Itàlia
Any: 2000
Durada: 85 minuts

Actors

Said Mohamadi: Said
Behnaz Jafari: Halaleh
Bahman Ghobadi: Reeboir
Mohamad Karim Rahmati: pare
Rafat Moradi: Ribvar
Mayas Rostami: noi jove
Saman Akbari: líder del grup
Ahmad Bahrami
Mohamad Moradi
Karim Moradi: home vell
Hassan Mohamadi: nen

Filmografia

2000
La pizarra
1998
La manzana